BESTUURLIJKE OPDRACHT

TOEKOMSTVERKENNING GEMEENTE HATTEM

Bestuurlijk opdrachtgever:	Raad gemeente Hattem
Gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever:	College van B&W van Hattem
Tijdelijke raadsadviescommissie:	één vaste woordvoerder per fractie, toegankelijk voor alle raadsleden, o.l.v. onafh. voorzitter
Datum:	5 oktober 2026

1. Aanleiding

Hattem is een unieke gemeente: een Hanzestad met een sterke identiteit en veel saamhorigheid. De opgaven waar de gemeente voor staat en de ontwikkelingen op het gebied van regionale samenwerking, bestuurskracht, kwetsbaarheid, financiën, arbeidsmarkt en de toenemende complexiteit van gemeentelijke taken maken het noodzakelijk om tijdig en zorgvuldig te bezien hoe we onze weerbaarheid en slagkracht kunnen versterken om de op ons afkomende maatschappelijke opgaven het hoofd te bieden.
Op deze manier wil Hattem vanuit de kracht van Hattem regie houden op de toekomst zodat zij haar dienstverlening aan haar inwoners en bedrijven kan blijven leveren op een manier die past bij de stad Hattem en de sterke Hattemse gemeenschap.

In november 2025 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven voor het uitvoeren van een benchmark. Deze benchmark staat los van de voorliggende bestuursopdracht en wordt als een zelfstandig traject uitgevoerd. De benchmark heeft als doel om inzicht te bieden in de positie van Hattem ten opzichte van vergelijkbare gemeenten en in de mogelijkheden om de dienstverlening, uitvoeringskracht en financiële positie van de gemeente te versterken. De uitkomst van de benchmark en de toekomstverkenning vormen daarmee relevante bouwstenen voor het bredere gesprek over de toekomst van Hattem. Op 21 september 2026 zijn de uitkomsten van de benchmark gepresenteerd.

Bij de aanbieding van de Voorjaarsnota 2026 en de Kadernota 2027-2030 is aangegeven dat Hattem op een kruispunt staat. Hattem is kwetsbaar financieel en qua personeel. De urgentie is groot. We hebben de mensen niet en de financiële ruimte is beperkt. Dit vraagt op korte termijn concrete vervolgstappen en een heldere koers.

De gemeenteraad heeft in juni 2026 besloten om de toekomstmogelijkheden voor Hattem in kaart te laten brengen. De raad wil op basis van een zorgvuldig, onafhankelijk en transparant proces het gesprek kunnen voeren over wat het beste is voor Hattem, haar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zodat juist de eigenheid van Hattem en alles wat Hattem zo krachtig en uniek maakt - wat je bv terugziet in de saamhorigheid bij “Vier de Zomer” -- naarde nabije toekomst behouden blijft en zelfs versterkt kan worden.

2. Doel van de opdracht

Het doel van de opdracht is om alle toekomstmogelijkheden voor de organisatorische en bestuurlijke positie van Hattem breed en onafhankelijk in beeld te brengen om de weerbaarheid en slagkracht te versterken voor de maatschappelijke opgaven die er zijn en verder op ons afkomen.

.
Het doel van de opdracht is tweeledig:

1. in beeld brengen welke concrete mogelijkheden **op korte termijn** (ca. 0-3 jaar), voor Hattem realistisch en uitvoerbaar zijn, met welke partners en onder welke voorwaarden;
2. inzicht geven in mogelijke toekomstperspectieven **op de middellange (**ca. 3 tot 5 jaar) en lange termijn (5 tot 10 jaar) van Hattem.

Uitgangspunt daarbij is dat Hattem haar kracht, eigenheid, herkenbaarheid, nabijheid en saamhorigheid behoudt.

De verkenning is inventariserend, analyserend en onafhankelijk. Zij is gericht op het verkrijgen van een breed en onderbouwd beeld.

Het eindresultaat stelt de gemeenteraad in staat om:

- een onderbouwd en evenwichtig beeld te vormen van de mogelijkheden op korte termijn en toekomstperspectieven;
- de samenhang tussen mogelijke stappen op korte termijn en deze toekomstperspectieven te overzien;
- het politieke gesprek over de toekomst van Hattem te voeren;
- richtinggevende keuzes te maken over eventuele vervolgstappen.

De opdracht is nadrukkelijk verkennend en onafhankelijk.

3. Onderzoeksvragen

Bij de uitvoering van de opdracht worden in ieder geval de volgende vragen beantwoord:

Korte termijn: versterking door samenwerking

1. Welke mogelijkheden heeft Hattem om haar positie op korte termijn door samenwerking te versterken?

    - Welke vormen van intergemeentelijke, ambtelijke en bestuurlijke samenwerking zijn denkbaar?
    - Welke bestaande samenwerkingen kunnen worden versterkt of anders worden ingericht?
    - Welke nieuwe samenwerkingsmogelijkheden zijn realistisch?

2. Met welke gemeenten en regionale partners zijn deze verschillende mogelijkheden realistisch?
3. Wat zijn per mogelijkheid de belangrijkste voordelen, nadelen, kansen, risico's, consequenties, randvoorwaarden en onzekerheden?

Middellange en lange termijn: ontwikkelingen en toekomstperspectieven

4. Welke ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de positie van Hattem op de middellange en lange termijn?
5. Welke mogelijke toekomstperspectieven zijn voor Hattem denkbaar, wat zijn daarvan op hoofdlijnen de sterke en zwakke kanten, kansen en bedreigingen en hoe kan de kracht van Hattem daarin behouden blijven?

Uitwerking van samenwerkingsmogelijkheden

6. Welke mogelijkheden voor samenwerking zijn op korte termijn relevant om nader uit te werken, waarbij ook wordt bezien welke betekenis deze kunnen hebben voor de ontwikkelmogelijkheden van Hattem op de middellange en lange termijn?
7. Wat vragen deze samenwerkingsmogelijkheden van Hattem en de betrokken partners?
8. Welke vervolgstappen zijn per samenwerkingsmogelijkheid nodig om tot verdere besluitvorming te komen?

4. Brede toekomstverkenning

De brede toekomstverkenning start met het in beeld brengen van de huidige situatie, te weten: zelfstandig blijven met voortzetting van de huidige samenwerkingsstructuur. Wat gebeurt er als je niets doet.

Korte termijn: versterking door samenwerking

Er volgt een brede inventarisatie van samenwerkingsmogelijkheden. Daarbij worden zowel voor de hand liggende als minder voor de hand liggende mogelijkheden onderzocht.

Daarbij kan onder meer worden gedacht aan:

- versterking of herinrichting van bestaande samenwerkingsverbanden;
- verdergaande ambtelijke samenwerking;
- structurele samenwerking met één of meerdere buurgemeenten;
- bestuurlijke samenwerking;
- samenwerking met meerdere gemeenten in de bredere regio, ook buiten de directe buurgemeenten;
- andere realistische vormen van samenwerking die uit de verkenning naar voren komen.

Deze opsomming is niet limitatief.

Middellange en lange termijn: ontwikkelingen en toekomstperspectieven

Naast de mogelijkheden voor samenwerking op korte termijn wordt onderzocht welke financiële, organisatorische, maatschappelijke en regionale ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de positie van Hattem op de middellange en lange termijn.
Hiermee rekening houdend wordt verkend welke mogelijke toekomstperspectieven voor Hattem op de middellange en lange termijn denkbaar zijn.

De toekomstperspectieven worden op hoofdlijnen in beeld gebracht. Daarbij wordt gekeken naar de sterke en zwakke kanten, kansen en bedreigingen en naar wat een toekomstperspectief kan betekenen voor Hattem. Ook wordt aangegeven welke ontwikkelingen, randvoorwaarden en onzekerheden relevant zijn en welke onderwerpen nadere verdieping vragen.

De toekomstperspectieven worden in deze verkenning niet gerangschikt en er wordt geen voorkeursrichting bepaald. Daarvoor is nader onderzoek en verdere verdieping nodig.

Criteria en analysemethode

De nadruk in de verkenning ligt op het breed en zorgvuldig inventariseren van mogelijkheden voor Hattem. De criteria bieden daarbij een gemeenschappelijk kader om zowel de samenwerkingsmogelijkheden op korte termijn als de mogelijke toekomstperspectieven op de middellange en lange termijn op een consistente en navolgbare wijze in beeld te brengen.

De volgende criteria vormen het uitgangspunt voor de analyse:

- identiteit en herkenbaarheid van Hattem;
- bestuurskracht, robuustheid en slagkracht;
- financiële draagkracht;
- democratische legitimiteit en nabijheid;
- kwaliteit van dienstverlening;
- samenhang in regio en qua cultuur (cultureel);
- arbeidsmarktpositie van de organisatie;
- uitvoerbaarheid en juridische haalbaarheid;
- energie op en bereidheid tot samenwerking bij de betrokken partijen;
- maatschappelijke impact;
- risico’s en onzekerheden.

Bij de totstandkoming van deze criteria zijn betrokken:

- geldende relevante kaders die het kabinet en de provincies hanteren;
- de relevante kwaliteitscriteria die provincie Gelderland hanteert op het gebied van bestuurskracht;
- relevante inzichten en ervaringen uit vergelijkbare gemeenten en samenwerkings- en herindelingstrajecten.

De criteria worden door de opdrachtnemer vertaald naar een analysemethode.

Bij de samenwerkingsmogelijkheden op korte termijn worden de criteria gebruikt om de geïnventariseerde mogelijkheden te analyseren en onderling te vergelijken. Daarbij wordt

gekeken naar hun betekenis voor Hattem, meerwaarde, realiteitswaarde, uitvoerbaarheid en de bereidheid van mogelijke partners. Waar mogelijk worden de analyses onderbouwd met relevante kwantitatieve gegevens en kengetallen. De analyse resulteert niet in één totaalscore per samenwerkingsmogelijkheid. Deze vergelijking vormt de basis voor de onderbouwing welke samenwerkingsmogelijkheden relevant zijn om nader uit te werken.

Bij de mogelijke toekomstperspectieven op de middellange en lange termijn worden de criteria gebruikt om deze mogelijke toekomstperspectieven op hoofdlijnen en op een consistente wijze in beeld te brengen. De nadruk ligt op het inventariseren van mogelijke toekomstperspectieven en het inzichtelijk maken van wat deze voor Hattem kunnen betekenen.
De toekomstperspectieven worden in deze verkenning niet gerangschikt en er wordt geen voorkeursrichting bepaald. Daarvoor zijn, mede afhankelijk van de uitkomsten van deze verkenning, nader onderzoek, verdere verdieping, gesprekken met de relevante partners en bestuurlijke en maatschappelijke afwegingen nodig.

Bij relevante samenwerking op korte termijn wordt expliciet bezien hoe deze samenhangt met de ontwikkelmogelijkheden van Hattem op middellange en lange termijn.

De voorgestelde methode wordt in een vroeg stadium besproken met de tijdelijke raadsadviescommissie. De commissie kan aandachtspunten meegeven over de volledigheid, begrijpelijkheid en navolgbaarheid. De opdrachtnemer stelt de methode definitief vast en past deze onafhankelijk toe.

5. Betrokkenheid gemeenteraad en tijdelijke raadsadviescommissie

De gemeenteraad wordt gedurende het gehele proces actief betrokken. De raad wordt niet pas aan het einde met de uitkomsten geconfronteerd. Tegelijk wordt ervoor gezorgd dat er een gelijke informatiepositie in de fracties is.

De gemeenteraad stelt hiervoor een tijdelijke raadsadviescommissie in, bestaande in basis uit één raadslid per fractie, te weten de fractievoorzitter of een raadslid met bestuurlijke expertise (overeenkomend met huidige presidiumleden). Deze raadsadviescommissie is toegankelijk voor andere raadsleden en commissieleden.

De tijdelijke raadsadviescommissie wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter die geen lid is van de gemeenteraad en geen vertegenwoordiger is van een politieke fractie.

De tijdelijke raadsadviescommissie heeft gedurende het onderzoek een **toetsende en adviserende** rol. De commissie heeft in het bijzonder de volgende taken:

- toetsen of de brede verkenning voldoende volledig is;
- signaleren wanneer naar haar oordeel een relevant en realistische samenwerkingsmogelijkheid of toekomstperspectief in de brede verkenning ontbreekt;
- vragen en aandachtspunten meegeven over de volledigheid en zorgvuldigheid van de verkenning;
- de opdrachtnemer bevragen op de onderbouwing en navolgbaarheid van haar bevindingen;

- feitelijke onjuistheden, ontbrekende informatie of onduidelijkheden signaleren.

De voorzitter bewaakt de onafhankelijke, zorgvuldige en evenwichtige uitvoering van de taak van de commissie en ziet erop toe dat de commissie zich richt op haar toetsende en adviserende rol. De voorzitter heeft geen zelfstandige politieke of inhoudelijke beslissingsbevoegdheid.

De commissie heeft geen zelfstandig politiek besluitvormend mandaat. Het aandragen van aanvullende toekomstmogelijkheden betekent niet dat deze automatisch onderdeel worden van de bestuurlijke opdracht. Waar sprake is van wijzigingen of aanvullingen die het onderzoeksproces, de opdracht of de politieke kaders wezenlijk raken, wordt dit voorgelegd aan de gemeenteraad.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor:

- de vaststelling van de bestuurlijke opdracht inclusief de criteria als uitgangspunt voor de analyse;
- het vaststellen van eventuele politieke kaders;
- de besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Hattem.

De tijdelijke raadsadviescommissie fungeert daarmee als een werkbare verbinding tussen de raad, gedelegeerd opdrachtgever en de opdrachtnemer: zij zorgt ervoor dat de verschillende fracties gedurende het proces invloed kunnen uitoefenen op de volledigheid en kwaliteit van de verkenning, zonder vooruit te lopen op de politieke besluitvorming. Deze commissie is op afroep beschikbaar.

Voor de borging van de onafhankelijkheid van het onderzoek is de opdrachtnemer verantwoordelijk voor de onafhankelijke toepassing van de analysemethode en onderbouwing van de bevindingen. De tijdelijke raadsadviescommissie en de gemeenteraad hebben gedurende de verkenning geen rol in het selecteren of politiek waarderen van samenwerkingsmogelijkheden of toekomstperspectieven.

Aan het einde van fase 2 wordt de gemeenteraad als geheel geïnformeerd over de tussenstand van de verkenning. Dit moment is bedoeld om de raad een gelijk informatiebeeld te geven over de bevindingen tot dan toe.

Aan het eind van fase 4 presenteert de opdrachtnemer de definitieve eindrapportage aan de gemeenteraad. De presentatie aan de raad vormt het startpunt voor het politieke gesprek over de uitkomsten en de mogelijke vervolgstappen.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor de politieke beoordeling en uiteindelijke besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Hattem.

Zie voor een totaaloverzicht van Governance, rollen en verantwoordelijkheden bijlage 1.

6. Betrokkenheid gemeenten en regionale partners

Voor een realistisch beeld van de toekomstmogelijkheden worden gesprekken gevoerd met relevante gemeenten en regionale partners. Afhankelijk van de toekomstmogelijkheid kan het onder meer gaan om:

- gemeentesecretarissen en colleges van buurgemeenten;
- ambtelijke organisaties en regionale samenwerkingsverbanden;
- provincie Gelderland en provincie Overijssel;
- directeuren van samenwerkingsorganisaties en shared services;
- bestuurders en ambtenaren met praktijkervaring met vergelijkbare toekomstmogelijkheden.

De gesprekken zijn enerzijds gericht op de mogelijkheden en bereidheid om samenwerking op korte termijn te versterken en anderzijds op ontwikkelingen bij mogelijke partners en in de regio die relevant kunnen zijn voor de positie van Hattem op de middellange en lange termijn.

De gesprekken zijn gericht op het verkrijgen van een realistisch beeld van de mogelijkheden, bereidheid, kansen, zorgen en randvoorwaarden.

7. Communicatie

Interne en externe communicatie vindt plaats bij vaststelling van de opdracht en bij de oplevering van de opdracht. Daarnaast is de openbare technische raadsbijeenkomst na fase 2 het eerste publieke inhoudelijke communicatiemoment. Communicatie vormt een integraal onderdeel van de opdracht. Hierbij wordt samengewerkt met de communicatieadviseurs van de gemeente Hattem.

De communicatie is:

- tijdig;
- transparant;
- feitelijk;
- begrijpelijk;
- evenwichtig;
- ruimte biedend aan verschillende perspectieven.

Duidelijk wordt gecommuniceerd dat het onderzoek geen vooraf bepaalde uitkomst heeft en dat de gemeenteraad verantwoordelijk blijft voor de politieke afweging en besluitvorming. Participatie van inwoners en partners van de gemeente maakt geen onderdeel uit van deze opdracht.

8. Onafhankelijkheid en zorgvuldigheid

De uitvoering van de opdracht is onafhankelijk, zorgvuldig en navolgbaar.

De gebruikte gegevens, uitgangspunten en criteria worden inzichtelijk gemaakt. In het onderzoek wordt steeds onderscheid gemaakt tussen:

- feiten;
- aannames;
- verwachtingen;
- waarschijnlijkheden;
- aspecten die nader onderzoek vereisen;
- onderwerpen die uiteindelijk een politieke keuze vergen.

9. Fasering en planning

De opdracht wordt uitgevoerd in vier fasen.

Fase 1. Brede verkenning

November 2026

- verzamelen en analyseren van relevante gegevens en bestaande onderzoeken;
- inventariseren van mogelijkheden om de positie van Hattem op korte termijn door samenwerking te versterken;
- inventariseren van relevante ontwikkelingen en mogelijke toekomstperspectieven voor de middellange en lange termijn;
- eerste gesprekken met relevante interne en externe partijen.

Resultaat: een breed en onbevooroordeeld overzicht van mogelijke samenwerkingsmogelijkheden, relevante ontwikkelingen en mogelijke toekomstperspectieven en een voorstel voor de uitvoering van de analyse aan de hand van de vastgestelde criteria.

Fase 2. Verdieping en analyse

December en januari 2026

- bespreken van de inventarisatie van mogelijkheden voor versterking van de samenwerking met de raadsadviescommissie en de commissie laten toetsen op de volledigheid daarvan;
- bespreken van de wijze waarop de criteria worden toegepast met de raadsadviescommissie. De commissie kan aandachtspunten en vragen meegeven aan de opdrachtnemer over de volledigheid, begrijpelijkheid en navolgbaarheid van de analyse;
- gesprekken met relevante buurgemeenten, regionale partners en andere betrokken partijen;
- analyseren en vergelijken van de samenwerkingsmogelijkheden op korte termijn aan de hand van de analysemethode;
- verdiepen en op hoofdlijnen analyseren van de geïnventariseerde mogelijke toekomstperspectieven voor de middellange en lange termijn;
- onderbouwen welke samenwerkingsmogelijkheden relevant zijn om nader uit te werken.

Resultaat: een analyse en vergelijking van de samenwerkingsmogelijkheden op korte termijn, een analyse op hoofdlijnen van mogelijke toekomstperspectieven voor de middellange en

lange termijn en een onderbouwing van de samenwerkingsmogelijkheden die relevant zijn om nader uit te werken.

Aan het eind van deze fase volgt een **technische/informatieve raadsbijeenkomst**.

Daarin presenteert de opdrachtnemer:

1. welke samenwerkingsmogelijkheden, relevante ontwikkelingen en mogelijke toekomstperspectieven in de brede verkenning zijn geïnventariseerd;
2. welke analysemethode is toegepast;
3. wat de analyse en vergelijking van de samenwerkingsmogelijkheden op korte termijn laat zien;
4. welke samenwerkingsmogelijkheden relevant zijn om nader uit te werken en waarom;
5. wat de analyse op hoofdlijnen van de mogelijke toekomstperspectieven voor de middellange en lange termijn laat zien;
6. welke onzekerheden en aandachtspunten er nog zijn.
7. welke gesprekken met andere gemeenten/partners worden benut voor de verdere uitwerking van de samenwerkingsmogelijkheden.

De raad kan dan **vragen stellen en kennisnemen van de uitkomsten**, maar nog niet de mogelijkheden en toekomstperspectieven politiek gaan beoordelen.

Fase 3. Uitwerking samenwerkingsmogelijkheden

Februari en eerste week maart 2027

Per samenwerkingsmogelijkheid die relevant is om nader uit te werken, worden in hoofdlijnen geformuleerd:

- bestuurlijke en organisatorische consequenties;
- wat het te verwachten effect is op de financiële positie van Hattem;
- gevolgen voor regionale positie;
- wat Hattem en de betrokken samenwerkingspartner(s) elkaar te bieden hebben;
- randvoorwaarden;
- perspectief van betrokken gemeenten en partners;
- mogelijke vervolgstappen en indicatieve doorlooptijd.

Resultaat: een onderling vergelijkbare uitwerking van de relevante samenwerkingsmogelijkheden op korte termijn.

Fase 4. Eindrapportage en bestuurlijke bespreking

Maart– t/m raadsvergadering (eind) april 2027

- verwerken van bevindingen en reacties;
- afronden van het eindrapport;
- presentatie aan de tijdelijke adviescommissie, gemeenteraad, MT en OR;
- oplevering van een heldere basis voor het politieke gesprek en de eventuele vervolgbesluitvorming.

Resultaat: een toegankelijk en onafhankelijk eindrapport en een presentatie aan de gemeenteraad.

10. Resultaat

De opdracht resulteert in een toegankelijk en goed onderbouwd eindrapport waarin:

1. de uitgangspositie van Hattem is beschreven;
2. de mogelijkheden om de positie van Hattem op korte termijn door samenwerking te versterken zijn geïnventariseerd, geanalyseerd en vergeleken;
3. relevante ontwikkelingen en mogelijke toekomstperspectieven voor de middellange en lange termijn zijn geïnventariseerd en op hoofdlijnen geanalyseerd;
4. de wijze waarop de criteria in de analyse zijn toegepast transparant is gemaakt;
5. is onderbouwd welke samenwerkingsmogelijkheden relevant zijn om nader uit te werken;
6. deze samenwerkingsmogelijkheden onderling vergelijkbaar zijn uitgewerkt:
7. onderscheid is gemaakt tussen feiten, aannames, verwachtingen en politieke afwegingen;
8. de gemeenteraad een heldere basis heeft voor het politieke gesprek en eventuele vervolgbesluitvorming.

Het rapport bevat **geen politieke voorkeurskeuze namens de raad**. Het doel is de gemeenteraad in positie te brengen om zelf een goed onderbouwde keuze te maken.

11. Randvoorwaarden en facilitering

Voor een goede uitvoering is medewerking nodig van de betrokken gemeenten en organisaties.

De gemeente Hattem faciliteert de opdracht door inzet van:

- het bestuurssecretariaat voor het maken van afspraken;
- de adviseur regionale samenwerking en bestuursadviseur voor:
    - verbinding met de gemeentelijke organisatie en regio;
    - het beschikbaar stellen van relevante data, documenten en specifieke regiokennis;
    - het vastleggen van relevante overleguitkomsten;
- een adviseur communicatie voor het adviseren over de juiste momenten van communicatie, communicatieboodschappen en gremia;
- juridisch adviseur voor het toetsen op juridische haalbaarheid;
- griffie voor: het meedenken en faciliteren van de uitvoering van de betrokkenheid van de raad en tijdelijke raadsadviescommissie en het vinden van een onafhankelijke voorzitter raadsadviescommissie.

Voor een succesvolle uitvoering van de opdracht zijn de volgende randvoorwaarden van belang:

- toegang tot relevante gegevens, documenten en bestaande onderzoeken;

- beschikbaarheid van betrokken ambtenaren en bestuurders;
- medewerking van relevante buurgemeenten en regionale partners;
- een duidelijke scheiding tussen onderzoek en politieke besluitvorming.

BIJLAGE 1. GOVERNANCE, ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Een zorgvuldige uitvoering van deze opdracht vraagt om een heldere scheiding tussen politieke kaderstelling en besluitvorming, bestuurlijk opdrachtgeverschap, ambtelijke ondersteuning en onafhankelijke uitvoering van de verkenning.

De verschillende rollen zijn als volgt belegd.

1. Gemeenteraad: bestuurlijk opdrachtgever

De gemeenteraad van Hattem is de bestuurlijk opdrachtgever van de opdracht.

De raad:

- stelt de bestuursopdracht vast inclusief de criteria die als uitgangspunt dienen voor de toetsingsmethode aan de hand waarvan de toekomstmogelijkheden worden beoordeeld;
- bewaakt op hoofdlijnen de voortgang van het proces;
- is verantwoordelijk voor de uiteindelijke politieke beoordeling en weging van de toekomstmogelijkheden;
- besluit, na afronding van de opdracht, over eventuele vervolgstappen.

De raad treedt gedurende de onderzoeks- en verkenningsfase niet op als mede-onderzoeker of mede-opdrachtnemer. De onafhankelijke analyse van de mogelijkheden vindt plaats door de opdrachtnemer met gebruikmaking van de door de raad vastgestelde criteria. De raad behoudt daarmee nadrukkelijk zijn positie als kaderstellend en besluitvormend orgaan.

2. College van burgemeester en wethouders; gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever

De gemeenteraad delegeert het bestuurlijk opdrachtgeverschap voor de uitvoering van de opdracht aan het **college van burgemeester en wethouders**.

Het college treedt daarmee op als **gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever** en is verantwoordelijk voor de bestuurlijke begeleiding van de uitvoering binnen de door de raad vastgestelde kaders.

Het college:

- ziet toe op een goede uitvoering van de door de raad vastgestelde bestuursopdracht;
- fungeert als bestuurlijk aanspreekpunt voor de opdrachtnemer voor aangelegenheden die de uitvoering van de opdracht betreffen;
- bewaakt de voortgang, planning en randvoorwaarden;
- zorgt ervoor dat voor de uitvoering benodigde bestuurlijke informatie en medewerking beschikbaar zijn;
- bespreekt tussentijdse bevindingen waar dit voor de uitvoering of bestuurlijke afstemming noodzakelijk is;

- bewaakt dat de uitvoering binnen de door de raad vastgestelde opdracht en kaders blijft;
- legt eventuele voorstellen tot wezenlijke wijziging van de opdracht voor aan de gemeenteraad.

Het college kan vanuit zijn eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid aandachtspunten meegeven, maar de onafhankelijke uitvoering van de opdracht blijft de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer.

3. Tijdelijke adviescommissie ex artikel 84 Gemeentewet

De gemeenteraad stelt voor de duur van deze bestuursopdracht een tijdelijke adviescommissie in als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet.

De commissie bestaat uit één vaste woordvoerder per fractie (in principe het fractielid dat ook in het presidium zit). Indien de vaste woordvoerder verhinderd is, kan deze voor een bijeenkomst worden vervangen door een ander raadslid uit dezelfde fractie.
De bijeenkomsten van de tijdelijke adviescommissie zijn toegankelijk voor alle overige raadsleden en commissieleden. Zij kunnen de bijeenkomsten als toehoorder bijwonen en vragen stellen.
Hiermee wordt de betrokkenheid van de gehele gemeenteraad bij de verkenning geborgd, terwijl tegelijkertijd de continuïteit en werkbaarheid van de commissie worden gewaarborgd.

De commissie heeft gedurende het onderzoek een toetsende, adviserende en reflecterende rol. Aan de commissie worden geen bevoegdheden van de gemeenteraad overgedragen.

De commissie heeft als taak:

- te toetsen of de brede verkenning van toekomstmogelijkheden voldoende compleet is;
- aanvullende mogelijkheden, aandachtspunten en onderzoeksvragen aan te dragen;
- kennis te nemen van en vragen te stellen over de gehanteerde toetsingsmethode;
- aandachtspunten vanuit de verschillende fracties in te brengen;
- de opdrachtnemer gedurende het proces van reflectie en advies te voorzien;
- feitelijke onjuistheden, ontbrekende informatie of onduidelijkheden in de concept-eindrapportage te signaleren.

De commissie is op afroep beschikbaar. Bij het inplannen van deze bijeenkomsten wordt zoveel mogelijk geprobeerd dit te doen op momenten dat politieke avonden zijn ingepland.

De tijdelijke adviescommissie vergadert besloten. Het besloten karakter is nadrukkelijk bedoeld om een veilige en open werkomgeving voor de verkenning te creëren en te voorkomen dat voorlopige bevindingen, mogelijke mogelijkheden of uitspraken van gesprekspartners voortijdig onderdeel worden van het publieke en politieke debat. De leden mogen vertrouwelijk terugkoppelen binnen hun eigen fractie. De transparantie wordt geborgd door de momenten waarop de gemeenteraad als geheel wordt geïnformeerd.

Voor het benoemen van de onafhankelijke voorzitter van de adviescommissie geldt de volgende benoemingsprocedure (november 2026):

1. Op grond van profiel voorzitter in bestuurlijke opdracht kunnen namen aangedragen worden door o.a. fracties**.**
2. Burgemeester en griffie voeren een eerste geschiktheids- en onafhankelijkheidscheck uit.
3. Met één of enkele kandidaten wordt een oriënterend gesprek gevoerd door burgemeester en griffie, eventueel aangevuld met één vertegenwoordiger namens het presidium.
4. Kandidaat wordt aan het presidium voorgelegd.
5. Het presidium of anders tijdelijke raadsadviescommissie benoemt voorzitter.

4. Opdrachtnemer: onafhankelijke uitvoering

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de onafhankelijke en professionele uitvoering van het onderzoek binnen de door de gemeenteraad vastgestelde bestuursopdracht.

De opdrachtnemer is vrij om binnen de vastgestelde opdracht de onderzoeksaanpak, gesprekspartners en methode nader vorm te geven.

De opdrachtnemer is niet verantwoordelijk voor de uiteindelijke politieke keuze.

5. Griffie: ondersteuning van de gemeenteraad

De griffie ondersteunt de gemeenteraad en de tijdelijke raadsadviescommissie vanuit haar wettelijke en onafhankelijke positie.

De griffie:

- verzorgt de ambtelijke ondersteuning van de raad en commissie voor zover het de werkzaamheden van de raad en commissie betreft;
- ondersteunt de tijdelijke raadsadviescommissie bij haar werkzaamheden;
- bewaakt vanuit haar rol de aansluiting op de reguliere procedures en besluitvorming van de gemeenteraad;
- is verantwoordelijk voor de procesmatige ondersteuning van de raad;
- draagt, in overleg met het presidium, bij aan het vinden en organiseren van een onafhankelijke voorzitter van de tijdelijke raadsadviescommissie.

6. Burgemeester: voorzitter van raad en college en portefeuillehouder regionale samenwerking

De burgemeester is voorzitter van zowel de gemeenteraad als het college van burgemeester en wethouders en heeft de portefeuille regionale samenwerking.

De burgemeester:

- bewaakt de bestuurlijke samenhang en rolzuiverheid tussen gemeenteraad en college;
- bewaakt als voorzitter van de raad dat het proces bestuurlijk zorgvuldig verloopt;
- draagt als voorzitter van het college bij aan een goede bestuurlijke afstemming binnen het college;

- is het eerste bestuurlijke aanspreekpunt voor de opdrachtnemer namens het college als gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever;
- ondersteunt, waar nodig, het leggen van contacten met burgemeesters, colleges en andere regionale bestuurders;
- bevordert waar nodig de bestuurlijke verbinding met regionale partners;
- draagt als voorzitter van de gemeenteraad bij aan een zorgvuldig en evenwichtig verloop van het politieke gesprek over de uitkomsten van de opdracht.

7. Gemeentesecretaris: ambtelijke verbinding en informatievoorziening OR

De gemeentesecretaris faciliteert de opdrachtnemer bij de uitvoering van de opdracht.

De gemeentesecretaris:

- zorgt voor toegang tot relevante informatie, documenten, expertise en medewerkers;
- faciliteert de benodigde contacten met het managementteam en de ambtelijke organisatie;
- bespreekt met de opdrachtnemer eventuele knelpunten in informatie, capaciteit of beschikbaarheid;
- zorgt voor een goede betrokkenheid en informatievoorziening binnen de ambtelijke organisatie.

De opdrachtnemer bepaalt binnen de vastgestelde bestuursopdracht zelfstandig de onderzoeksaanpak, gesprekken, beoordeling en rapportage. De gemeentesecretaris heeft hierin geen inhoudelijke of hiërarchische rol en is geen opdrachtgever van de opdrachtnemer.

Informatievoorziening aan de ondernemingsraad

De ondernemingsraad wordt geïnformeerd over de opdracht, het proces en de uitkomsten.

De gemeentesecretaris zorgt voor de praktische verbinding en tijdige informatievoorziening richting de OR. De opdrachtnemer kan de OR, indien passend, informeren over de voortgang en de uitkomsten van de verkenning.

De betrokkenheid van de OR heeft in deze bestuurlijke opdracht uitsluitend een informatief karakter en doet geen afbreuk aan eventuele formele advies- of instemmingsrechten op grond van de Wet op de ondernemingsraden in een later stadium.